

Список використаної літератури:

1. Організація бухгалтерського обліку: [Підруч. для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закл.] / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – [3-тє вид., доп. і перероб.]. – Житомир: ПП "Рута", 2002. – 592 с.
2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р., №996-XIV. З наступними змінами і доповненнями.
3. Терещенко Л.О. Навч. посіб. "Інформаційні системи і технології в обліку" / Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко. – К.: КНЕУ, 2004. – 187 с.
4. Семанюк В.З., Шпак В.Б. Інформаційні системи управління і контролінг // Перспективи розвитку контролінгу як науки: теорія та практика: Збірник матеріалів науково-практичної конференції кафедри обліку і контролінгу в промисловості – Тернопіль:ТНЕУ.– 2008 – С. 106-111.

*Бончик О.М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Данилюк І.В.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Облік на підприємствах харчової галузі можна охарактеризувати як систему, оскільки він має ознаки, властиві системі – наявність зв'язків (в тому числі зворотних), поділ на частини, наявність структури (упорядкованих елементів), цілеспрямованість, збереження певної стійкості в заданих межах під впливом зовнішніх факторів та багатоаспектність.

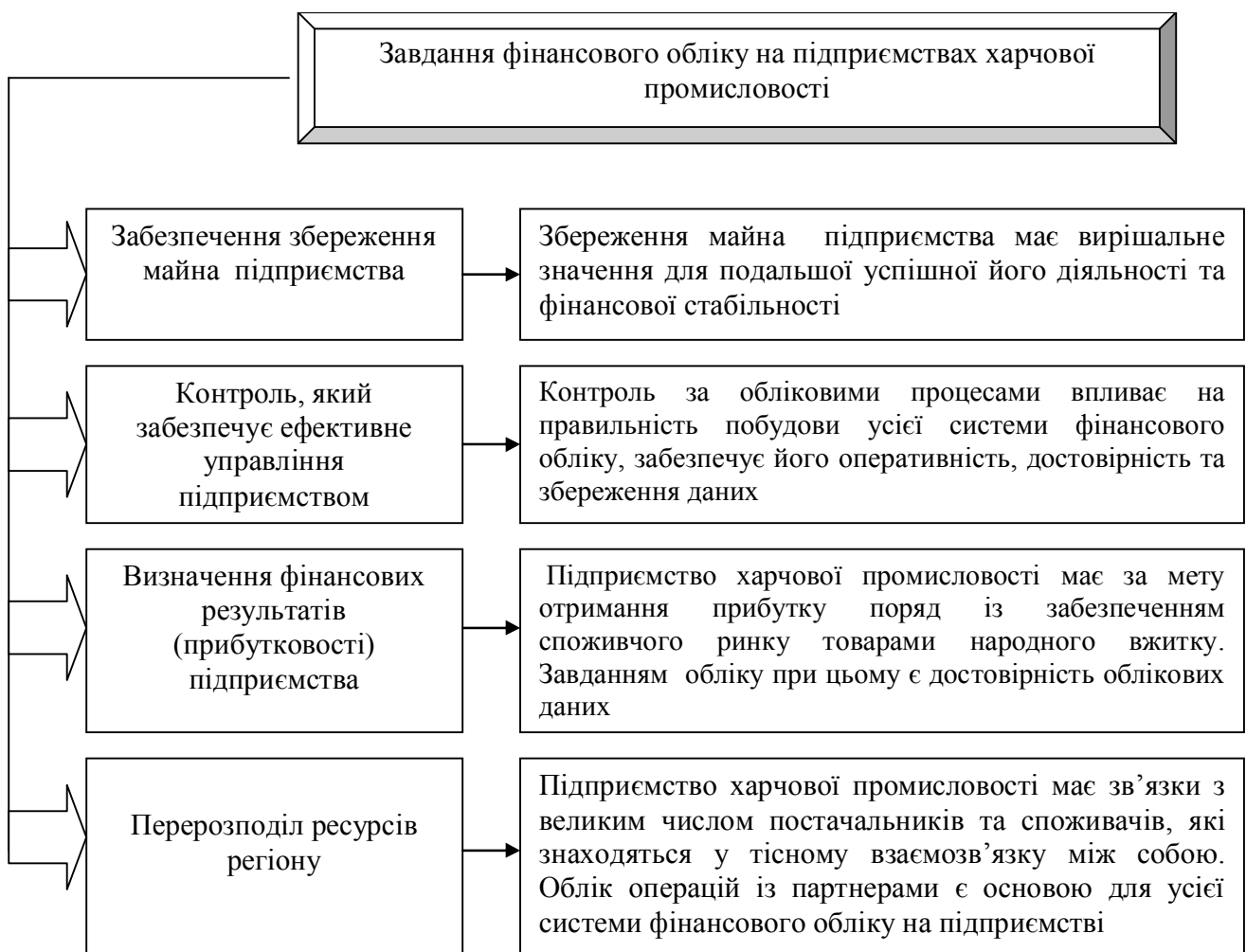
Фінансовий облік на підприємствах харчової промисловості будується за аналогією з іншими видами діяльності. Так, облік в харчовій промисловості складається з трьох рівнів. Перший рівень – методичний, другий – технічний (форми обліку), третій – організаційний.

Для кожного етапу розвитку суспільства характерна своя система обліку і, в міру ускладнення функціонування суспільства, ускладнюється облік, з'являються нові його підсистеми. В Україні з прийняттям нової методологічної бази обліку, переходом на міжнародні стандарти, а також постійні зміни, що відбуваються у всіх сферах економічного життя, в тому числі й в харчовій промисловості, посилилась роль фінансового обліку як окремої системи в умовах фінансової діяльності підприємств харчової промисловості.

Фінансовий облік як система, представляє собою сукупність елементів певного змісту і форми, які пов'язані між собою та об'єднані регулярною взаємодією. Це система інформації про стан та рух ресурсів підпри-

ємства, про характер і результати господарської діяльності, що відображає і узагальнює господарські операції в єдиному грошовому вимірнику [2, с.222]. Наука та конкретні інститути (підприємства, установи) не можуть мати мети, вони мають завдання, що повинні вирішувати особи, які пов'язані з діяльністю підприємства, а останні ж переслідують свої цілі. В зв'язку з цим мета властива не фінансовому обліку, а учасникам господарського процесу: власнику, керівнику, бухгалтеру та іншим. Звідси, фінансовий облік не має мети, але в нього, як у сконцентрованої і заданої різними учасниками господарського процесу системи, є завдання, які він покликаний вирішувати.

Враховуючи специфіку діяльності підприємств харчової промисловості можна виділити наступні завдання фінансового обліку (рис. 1).

Рис. 1. Завдання фінансового обліку на підприємствах харчової промисловості [3, с.434]

Завдання фінансового обліку, відповідно до його місця і ролі в процесі господарської діяльності, поділяються на інформаційні, контрольні та аналітичні.

До інформаційних завдань відносяться безперервний збір і обробка, узагальнення, зберігання та передача інформації.

До контрольних – відносяться перевірка дотримання законності і доцільності здійснення господарських операцій, забезпечення збереження та ефективного використання майна.

До аналітичних завдань відносяться визначення підсумків господарської діяльності та оцінка досягнутих результатів.

Основне завдання фінансового обліку – створення такої системи отримання інформації, яка забезпечувала б реальне управління підприємством та примноження доходу від його діяльності.

В процесі своєї діяльності будь-яке підприємство здійснює певні операції, які складають його господарську діяльність. Всі без винятку операції, повинні бути зафіксовані, саме це є функцією фінансового обліку.

Відіграючи важливу роль в системі управління господарською діяльністю підприємства, фінансовий облік виконує ряд функцій.

Контрольна функція полягає в простеженні фактичного виконання бізнес-планів, тобто визначення того, наскільки дія відповідає запланованим показникам. На цій стадії від бухгалтера можуть очікувати надання інформації, яка містить співставлення фактичних витрат і доходів з плановими.

Захисна функція – це забезпечення повного збереження майна власників через документування фактів господарського життя та встановлення матеріальної відповідальності за його втрати, знищення або розкрадання.

Слідоутворююча функція – полягає в можливостях через документи, в ретроспективному порядку, виявляти сліди правопорушень через декілька років, встановлювати зловживання та винних осіб в розкраданні чи втраті майна власників [1, с.181].

Інформаційна функція – одна з найголовніших функцій обліку. Фінансовий облік є основним джерелом інформації, яка надходить різним рівням управління. На її підставі приймаються відповідні рішення. Інформація, яка одержується в системі обліку, широко використовується всіма видами обліку. Для того, щоб отримана інформація задовольняла всіх користувачів, вона повинна бути правдивою, об'єктивною, своєчасною та оперативною, а також містити лише необхідні дані, що дозволяє їх швидше вивчати, приймати оптимальні управлінські рішення.

Функція зворотного зв'язку означає, що фінансовий облік формує та передає інформацію зворотного зв'язку, тобто інформацію про фактичні параметри розвитку об'єкта управління.

Аналітична функція полягає в процесі вивчення всієї системи прийняття рішень з метою її удосконалення. На цьому етапі важливо зрозуміти, чи виконане поставлене завдання і що спричинило його невиконання: недоліки планування або контролю, неправильний вибір мети.

Отже, роль фінансового обліку на підприємствах харчової промисловості полягає у тому, що за допомогою сукупності його правил і процедур, він забезпечує підготовку та оприлюднення інформації про результати діяльності підприємства й фінансового стану відповідно до вимог законодавчих актів, стандартів бухгалтерського обліку. Призначений фінансовий облік для узагальнення фінансових даних бухгалтерських записів і надання їх у формі річних звітів різним користувачам.

Для кожного підприємства інформація про витрати повинна формуватися з врахуванням конкретних цілей:

- складання фінансової звітності;
- складання податкової звітності;
- оперативне управління діяльністю підприємства.

Облік витрат підприємств харчової промисловості має важливе значення для кожного підприємства зокрема та економіки України в цілому. Адже зменшення витрат сприяє економії матеріальних, трудових та інших ресурсів. Це ставить перед обліком витрат наступні завдання:

- забезпечення чіткого, правильного і своєчасного документального оформлення операцій;
- обґрунтоване віднесення витрат до звітного чи майбутніх періодів;
- розмежування витрат на такі, що повинні відноситись до собівартості товарів, згідно зі стандартом 9 “Запаси” та ті, які відносяться до операційних витрат;
- правильне відображення витрат у фінансовій та податковій звітності.

Метою контролю з обліку витрат є встановлення достовірності первинних даних щодо накопичення та списання витрат діяльності та визначення доходів і формування фінансових результатів, повноти та своєчасності відображення первинних даних у зведених документах і облікових реєстрах, правильності ведення обліку витрат, доходів і фінансових результатів та їх відповідності обліковій політиці, достовірності відображення витрат, доходів і фінансових результатів у звітності господарюючого суб'єкта.

Відповідно до визначеної мети основними завданнями контролю з обліку витрат є: встановлення правильності документального оформлення накопичення та списання витрат; перевірка правильності ведення обліку фактичних витрат та наступного їх включення до собівартості продукції; перевірка правильності накопичення та відображення витрат на збут та адміністративних витрат; перевірка правильності розмежування витрат за кожною класифікаційною групою; підтвердження достовірності та правильності відображення на рахунках фінансового обліку операцій з обліку витрат, доходів і результатів діяльності. [4, с.113]

Список використаної літератури:

1. Бухгалтерський управлінський облік: підр. [для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищ. навч. закл.] / [Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна та ін.]; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – [3-тє вид. перероб. і доп.]- Житомир: Рута, 2005. – 480 с.
2. Бухгалтерський облік в Україні: навчальний посібник. [За ред. Р.Л. Хом'яка] – Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, 2003. – 678 с.
3. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: Навчальний посібник / Н.О. Гура. – К.: Знання, 2004. – 541 с.
4. Дікань Л.В. Контроль і ревізія. Навчальний посібник / Л.В. Дікань. – К.: ЦУЛ, 2004. – 245 с.

*Борейко К. М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., доцент Хаблюк О.А.*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

В умовах економічної кризи ефективно витрачання бюджетних коштів стає необхідною умовою діяльності бюджетних установ, підприємств та організацій. Нестача бюджетних ресурсів змушує до пошуку шляхів найбільш раціонального та ефективного їх витрачання. У згідно з курсом керівництва держави на оптимізацію кількості бюджетних програм питання ефективності їх виконання набувають особливої актуальності.

Ефективне використання бюджетних коштів залишається однією з важливих проблем виконання бюджету у більшості країн світу. Особливо актуальною ця проблема є для України, яка здійснює бюджетну політику в умовах обмежених бюджетних ресурсів. З огляду на це, першочерговим завданням є реформування існуючої системи фінансового державного контролю як засобу підвищення ефективності державного управління [1].

Створення та розвиток аудиту ефективності використання бюджетних коштів в Україні є предметом дослідження таких вчених, як А.О.Асанова, М.В.Бариніна-Зарікова, О.В.Грибовського, С.Левицької, А.В.Мамишева, Н.І.Рубана, І.Б.Стефанюка.

Проведене дослідження показало, що організація вітчизняного аудиту ефективності ускладнена такими чинниками як:

- неготовністю кадрів до формування нової філософії аудиту ефективності;
- відсутністю критеріїв та нерегульованістю процедури вибору об'єктів аудиту ефективності;